

Justiits- ja Digiministeerium

Teie: 12.08.2025 nr JDM/25-0886/-1K

Meie: 25.09.2025 nr 1-7/242-2

**Perekonnaseaduse, tsiviilkohtumenetluse
seadustiku ja tsiviilseadustiku üldosa eelnõu
(eestkoste seadmise muudatused)
väljatöötamiskavatsuse kooskõlastamine**

Lugupeetud minister

Siseministeerium (edaspidi *SiM*) kooskõlastab perekonnaseaduse, tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja tsiviilseadustiku üldosa eelnõu (eestkoste seadmise muudatused) väljatöötamiskavatsuse (edaspidi *VTK*) järgmiste ettepanekutega:

- 1. Leiame, et VTKs tuleb lahendada ka põlvnemise kohtuliku tuvastamisega seotud hooldusõiguse kuuluvuse küsimus. Oleme ka varasemalt pöördunud Justiits- ja Digiministeeriumi (edaspidi *JDM*) poole ning selgitanud, et perekonnaseaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmisel tuleb täpsustada ja täiendada ka põlvnemist ja hooldusõigust puudutavaid norme, kuna SiM on pidanud sellesisulisi vaidlusi lahendama vaide- ja kohtumenetlustes.**

Näiteks asjas 3-22-465 tegi Tartu Halduskohus otsuse, milles leidis, et põlvnemise tuvastamisel kaasneb automaatselt hooldusõigus. Kohus leidis, et vanemate võrdsuse põhimõtet arvestades on põhjendatud tõlgendada perekonnaseaduse (edaspidi *PKS*) § 82, § 116 lg-t 1 ja § 117 koosmõjus nii, et põlvnemise kohtus tuvastamisega kaasneb vanemale automaatselt ka lapse hooldusõigus ühiselt teise vanemaga ning kui vanematel on ühise hooldusõiguse teostamisel erimeelsused, siis on võimalik esitada PKS § 137 alusel maakohtule avaldus ühise hooldusõiguse osaliseks või täielikuks lõpetamiseks. Sama küsimus on veel tõusetunud ka asjas 3-24-589, kuid kohus lõpetas kaasuses menetluse määrusega, sest Tallinna Perekonnaseisuamet täitis kaebuse nõude ning tegi hooldusõiguse kande.

20.12.2024. a tegi Tallinna Halduskohus asjas 3-23-970 otsuse, milles nõustus kaebaja põhipositsiooniga isa hooldusõiguse tekkimisest automaatselt ja seda ka olukorras, kus isadus tuvastatakse kohtu kaudu. Kohus leidis, et PKS § 82 kohaselt tulenevad vanemate ja laste vastastikused õigused ja kohustused laste põlvnemisest, mis on kindlaks tehtud seaduses sätestatud korras. Seega, lähtuvalt PKS sätete grammatilise tõlgendamise meetodist, võib järeldada, et kaebajal tekkis lapse suhtes põlvnemise tuvastamise järgselt ühtlasi ka hooldusõigus. Antud asjas esitas SiM taotluse JDMi kaasamiseks menetlusse, kuid

kohus seda ei rahuldanud. Antud asjas on tõendina esitatud kirjavahetus kaebaja ja JDMi vahel, kust nähtub JDMi seisukoht, et hooldusõigus ei kaasne automaatselt.

Kõikide kaasuste puhul on tekkinud menetluskulud. Kuigi SiM oli antud asjas kaasatud haldusorgan, siis SiMile esitatakse regressi korras taotlus kulude hüvitamiseks, sest juhis hooldusõiguse kannete kohta on tehtud SiMi poolt lähtudes JDMi antud juhistest.

Eeltoodust tulenevalt on selge, et tegemist on lahendamist vajava probleemiga, kuid seda ei ole SiMil võimalik teha. Kusjuures asjas 3-22-465 märkis kohus, et seadusandja võiks kaaluda kõnealuse regulatsiooni hooldusõiguse kuuluvust ja registrikannete tegemist puudutavate normide täiendamist. Samuti võiks põlvnemisasjades kohus enam juhtida menetlusosaliste tähelepanu kaasnevatele hooldusõiguse küsimustele. Üksnes perekonnaseisutoimingute seaduse muutmise ei taga seda eesmärki, kui JDM on endiselt seisukohal, et hooldusõigus ei peaks automaatselt kaasnema põlvnemise tuvastamisel. Seega tuleb muuta vastavalt perekonnaseadust ja sisuliselt on küsimus ka tsiviilkohtumenetluse seadustiku vastavate sätete muutmise vajalikkuses.

2. **Eelnõu koostamisel palume hoida SiM rahvastiku toimingute osakonda kursis, sest see võib mõjutada ka rahvastikuregistri arendusi.** Eestkostega seotud andmed kantakse rahvastikuregistrisse. Rahvastikuregistri vaates on vaja teada, mis andmed ja mis kujul rahvastikuregistrisse edastatakse, vajadusel peab ka rahvastikuregistriga seotud regulatsiooni koos kavandatava õigusaktiga muutma. Eelnõuga tehtavate muudatuste planeerimisel peab arvestama ka loodavas rahvastikuregistri ja kohtute infosüsteemi andmevahetusteenuse planeerimist, mida rahvastikuregistri visiooniga seoses tehakse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

Jaanus Põldmaa 6125041
jaanus.poldmaa@siseministeerium.ee